

PATVIRTINTA

Klaipėdos lopšelio-darželio „Želmenėlis“
direktoriaus 2023 m. balandžio 18 d.
įsakymu Nr. V-16

KLAIPĖDOS LOPŠELIO-DARŽELIO „ŽELMENĖLIS“ NEFORMALIOJO VAIKŲ ŠVIETIMO PAŽINIMO IR TYRINĖJIMŲ PROGRAMA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Švietimo teikėjas – Klaipėdos lopšelis-darželis „Želmenėlis“ (toliau – Įstaiga), įregistruota Juridinių asmenų registre, kodas – 90425735. Teisinė forma – biudžetinė įstaiga. Grupė – ikimokyklinio ugdymo mokykla.
2. Įstaigos buveinės adresas – Baltijos pr. 77, 94122 Klaipėda. Tel. (8 46) 34 57 31, el. p. darzeliszelmenelis@gmail.com.
3. Programos pavadinimas – neformaliojo vaikų švietimo Pažinimo ir tyrinėjimų programa (toliau – Programa).
4. Programos rengėjai – Inga Kuzminskienė, neformaliojo švietimo mokytoja, Loreta Ilona Navardauskienė, direktoriaus pavaduotoja ugdymui.
5. Programos trukmė – tęstinė.
6. Tikslinė amžiaus grupė – 3–7 m. ikimokyklinio ir priešmokyklinio amžiaus vaikai.
7. Programos įgyvendinimui Įstaigoje sukurtos palankios materialinės ugdymo(si) sąlygos: įrengta edukacinė erdvė „Mažoji laboratorija“, Įstaigos kieme įkurtos edukacinės erdvės patyriminiam ugdymui organizuoti, taikant lauko pedagogikos elementus (lauko virtuvėlė – žaidimams, eksperimentams ir bandymams; alpinariumas – augalų sodinimui, priežiūrai bei stebėjimui; orų bei vabzdžių stebėjimo erdvės).
8. Neformaliojo vaikų švietimo Pažinimo ir tyrinėjimų programa integruota į Įstaigos Ikimokyklinio ugdymo programą bei Priešmokyklinio ugdymo bendrąją programą ir vykdoma ugdymo proceso metu.

II SKYRIUS PROGRAMOS TIKSLAS IR UŽDAVINIAI

9. Tikslas – skatinti domėjimąsi supančia aplinka bei joje vykstančiais procesais stebint, tyrinėjant, eksperimentuojant.
10. Uždaviniai:
 - 10.1. ugdyti gebėjimą samprotauti, tyrinėti, spręsti problemas, kritiškai mąstyti bei prognozuoti;
 - 10.2. mokyti pasirinkti tinkamas priemones, naudoti žaidybinius interaktyvius metodus, išmaniąsias technologijas stebėjimams, eksperimentams ir bandymams atlikti;
 - 10.3. skatinti kūrybiškumą, tikėjimą savo jėgomis ir sėkme.

III SKYRIUS PROGRAMOS TURINYS

11. Turinys:
 - 11.1. Ikimokyklinis ugdymas:

Eil. Nr.	Veiklos sritys	Turinys
1.	Aplinkos pažinimas	Smalsauja, žaidžia interaktyvius žaidimus, kurie suteikia žinių apie aplinką, gamtą bei jos reiškinius. Stebi, tyrinėja artimoje aplinkoje

		esančius augalus, gyvūnus, įvairius daiktus, reiškinius, jų tarpusavio ryšius. Atlieka įvairius bandymus su vandeniu, smėliu, augalais, daržovėmis, vaisiais. Stebi, tyrinėja sniego, ledo, šerkšno, lietaus, oro, vėjo ir kitų gamtos reiškinių pokyčius. Domisi, diskutuoja, iš ko pagaminti įvairūs daiktai, kokia jų paskirtis. Stebi eksperimentus, susipažįsta su objekto medžiagos savybėmis: dega, lydosi, tirpsta, garuoja, „auga“, veržiasi, keičia formą, spalvą, dydį. Bando atlikti eksperimentą bei stebėjimų rezultatus pavaizduoti lentelėse, schemose. Kaupia pažintinę patirtį įvairiais pojūčiais: liečia, žiūri, klauso, ragauja, uosto. Domisi, analizuoja žemėlapi, gaublį, bando naudotis skaitmeniniais žemėlapiais.
2.	Tyrinėjimas	Tyrinėja, improvizuoja su įvairiomis priemonėmis, įrankiais, medžiagomis. Smalsauja, veikia su kvapų terapijai skirtomis technologinėmis priemonėmis. Eksperimentuoja dailės priemonėmis, medžiagomis bei technikomis. Veikia savitai, kūrybiškai. Fantazuoja, sugalvoja naujų, netikėtų idėjų, bando jas įgyvendinti. Kurdamas ant šviesos stalo, lengvai sugalvoja, keičia ir plėtoja savo idėjas, sumanymus. Žaidžia loginius žaidimus, atranda galimus sprendimo būdus, ieško išeities. Žaidžia, eksperimentuoja lauko virtuvėlėje, netradicinėje aplinkoje.
3.	Problemų sprendimas	Pasirenka pažintinę veiklą, žaidimą, priemones. Pratinasi žaisti, kurti, eksperimentuoti komandoje, mokosi derinti savo ir kitų veiksmus, valdyti emocijas. Kelia probleminius klausimus, diskutuoja, aiškinasi, ieško atsakymų. Dalyvaudamas pažintinėse ir tyrinėjimų veiklose, bando žinomais būdais įveikti kliūtis, sunkumus, mokosi iš savo ar kitų klaidų, patirties. Aiškinasi kiekvieno pasiūlyto sprendimo, idėjos pasekmes. Drąsiai bando, eksperimentuoja, nepavykus pradeda iš naujo arba tariasi su bendraamžiais.
4.	Mokėjimas mokytis	Veikloje mėgina pritaikyti įgytas žinias ir įgūdžius, savarankiškai rasti savitus ir kūrybiškus sprendimus. Dėlioja dėliones (stalo ir virtualias), stato statinius, tyrinėja, eksperimentuoja ir stebi, kas atsitiko. Stebi kitų darbus, bando atkartoti, mokosi iš jų pavyzdžio. Išitraukia į mokymąsi žaisdamas, piešdamas, pilstydamas, grupuodamas, rūšiuodamas, sverdamas įvairius aplinkoje randamus daiktus. Suaugusiems ir kitiems vaikams aiškina, ką norėjo padaryti, ką padarė, ką darys toliau. Tyrinėdamas, atlikdamas eksperimentus, daro išvadas, papasakoja, ką naujo sužinojo.

11.2. Priešmokyklinis ugdymas:

Eil. Nr.	Kompetencijos	Turinys
1.	Pažinimo	Įvairiais būdais ir pojūčiais stebi ir tyrinėja aplinkos pokyčius, medžiagų savybes (difuzija, spalvų sąveika su šaltu, karštu vandeniu.), daiktų sandarą ir apie tai samprotauja, aiškinasi reiškinių priežastis, pateikia pavyzdžių. Pastebi ir įvardina įvairias objektų sekas, dėsningumus aplinkoje. Bandymų ir tyrinėjimų metu atsargiai ir atsakingai veikia, naudojasi įvairiomis medžiagomis, priemonėmis ir prietaisais. Pavaizduoja ir aptaria nesudėtingų bandymų ar stebėjimų planus, gautus rezultatus, nusako dėsningumus, juos pratęsia. Stebi ir tyrinėja žemėlapius, mokosi juos pažinti ir skirti, kuria savo žemėlapi. Kaupia pažintinę patirtį, pasitelkdamas įvairius

		pojūčius. Tyrinėja save, susipažįsta su žmogaus organais, jų veikimu bei sveikos mitybos svarba. Dalyvauja ekologiniuose, gamtiniuose, STEAM projektuose. Domisi, klausinėja, ieško atsakymo į klausimus „kodėl?“, „kaip?“. Priima kitų siūlomus sprendimus, rodo iniciatyvą, sprendžiant problemą arba randa sprendimą, kuris tinka daugumai. Mokosi iš savo patirties. Reflektuoja savo sprendimų priėmimo procesą. Savarankiškai pristato stebėjimų, bandymų, eksperimentų, tyrinėjimų eigą, rezultatus bei išvadas pateikia lentelėse, schemose, diagramose, mąstymo žemėlapiuose.
2.	Kūrybiškumo	Savarankiškai kuria, eksperimentuoja, tyrinėja, improvizuoja įvairiomis priemonėmis ir medžiagomis. Atlieka stebėjimus ir bandymus, kurių metu aiškinasi įvairių medžiagų reakcijas, reiškinių priežastis ir pasekmes. Renka duomenis ir informaciją iš įvairių šaltinių, bando duomenis ir sąvokas pritaikyti realiame gyvenime. Kuria netikėtose erdvėse, ant netikėtų paviršių su neįprastomis medžiagomis, priemonėmis. Improvizuoja, savitai modeliuoja veiklą ant šviesos stalo, magnetinės lentos. Kuria ornamentus iš geometrinių figūrų, antrinių ir gamtinių žaliavų.
3.	Komunikavimo	Išsako savo ir išklauso kitų nuomonę, svarsto ir sprendžia kylančias problemas, tariasi, nusako planuojamos veiklos eigą, rezultatą, taiko kai kurias kalbos etiketo taisykles. Atidžiai klausosi, dalyvauja eksperimentuose, tyrinėjimuose. Pristato ar pakomentuoja atliktą eksperimentą. Kalba, stengdamasis atsižvelgti į kalbėjimo tikslą bei situaciją. Dalyvauja įvairiuose projektuose. Naudoja raides ir grafinius simbolius, kurdamas nesudėtingas tyrinėjimų lenteles, schemas, diagramas bei žemėlapius. Dalijasi išpūdžiais, reiškia savo vertinimus, diskutuoja, pristato savo tyrinėjimus ir kitus darbus.
4.	Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos	Atranda sprendimus, įveikdamas iššūkius. Atsako į probleminius klausimus, sprendžia loginius žaidimus, kurie skatina įžvelgti ir apmąstyti iškilusias problemas. Atlieka veiksmus su nežinomomis, neįprastomis medžiagomis, priemonėmis, su kuriomis veikimo būdus atranda pats. Samprotauja, ką sugebės atlikti savarankiškai, jei reikia, prašo draugų, suaugusiųjų pagalbos. Siūlo idėjas, ko ir kaip galima išmokyti eksperimentuojant, tyrinėjant kartu, imasi iniciatyvos idėjoms įgyvendinti, nebijo suklysti. Su suaugusiuoju ir bendraamžiais elgiasi mandagiai, dėmesingai, tolerantiškai, atsižvelgia į prašymus, laikosi taisyklių ir susitarimų, derina veiksmus, priima bendrus sprendimus, gerbia jų nuomonę. Mokosi kontroliuoti impulsus, kurį laiką kantriai, atkakliai tęsti veiklą. Supykęs kontroliuoja savo emocijas, nusiramina, atsipalaiduoja.

12. Programa pritaikoma įvairių ugdymo(si) poreikių turintiems vaikams. Atsižvelgiant į vaikų individualius ugdymo(si) poreikius, parenkamos užduotys, priemonės, individualūs ugdymo(si) metodai ir formos.

IV SKYRIUS PROGRAMOS METODAI, FORMOS IR PRIEMONĖS

13. Metodai: žaidimas, aptarimas, pokalbis, klausymasis, demonstravimas, stebėjimas, tyrinėjimas, bandymas, eksperimentavimas, modeliavimas, projektavimas, patirtinis mokymasis, situacijos analizė ir sprendimas, informacijos paieška, kritinio mąstymo bei kūrybinės užduotys, veiklos pristatymas, STEAM, lauko pedagogika, patyriminis ugdymas.

14. Formos: grupinis ir individualus užsiėmimas edukacinėje erdvėje „Mažoji laboratorija“ ir lauke, kūrybinės dirbtuvės, savarankiškas mokymasis, situacinis, spontaniškas ugdymas, projektas, pramoga, išvyka, ekskursija.

15. Priemonės: interaktyvios grindys, interaktyvi lenta, šviesos stalas ir priemonės, skirtos veiklai su šviesos stalu, interaktyvios knygos, planšetės, kompiuteris, skirtingų matmenų ir talpos daiktai, svarstyklės, liniuotės, loginiai stalo bei kompiuterinėje laikmenoje atliekami žaidimai, multisensorinės priemonės, kvapų terapijai skirtos priemonės, žmogaus ir jo organų muliažai, griaučiai, kūrybinių dėžučių rinkiniai, piešimo priemonės, gamtinė medžiaga, termometrai oro bei vandens temperatūrai matuoti, lupos, mikroskopas, įvairūs veidrodžiai, enciklopedijos, žinynai, žurnalai, kortelių žaidimai, gaublys, kompasas, chronometras, smėlio bei mechaninis laikrodžiai, metų kalendorius, įvairaus dydžio ir faktūrų popieriaus lapai, plastiko plokštelės, vanduo, žvakės, žirklys ir kitos tyrinėjimui ir eksperimentavimui skirtos medžiagos.

V SKYRIUS VAIKŲ PASIEKIMAI IR JŲ VERTINIMAS

16. Įgyvendinus programą:

16.1. mokės samprotauti, tyrinėti, spręsti problemas, kritiškai mąstyti bei prognozuoti;

16.2. gebės pasirinkti tinkamas priemones, naudoti žaidybinius interaktyvius metodus, išmaniąsias technologijas stebėjimams, eksperimentams ir bandymams atlikti;

16.3. gebės įgyvendinti kūrybinius sumanymus, improvizuoti, sustiprės vaiko savivertė.

17. Vaikų ugdymo(si) pasiekimai ir pažanga vertinami pagal Įstaigos vaikų pasiekimų ir pažangos vertinimo tvarką.

SUDERINTA

Klaipėdos lopšelio-darželio „Želmenėlis“
tarybos 2022 m. spalio 10 d.
posėdžio protokoliniu nutarimu
(protokolo Nr. V3-04).

SUDERINTA

Klaipėdos miesto savivaldybės administracijos
Švietimo skyriaus vedėja

Laima Prizgintienė

2023 m. balandžio 18 d.